

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2023-08-15

Diarienummer 0739/23

Handläggare

Christer Samuelsson

E-post:

arbetsmarknadvuxenutbildning@arbvux.goteborg.se

Genomförandeplan utbildningscentrum batteri

Förslag till beslut

1. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning godkänner förslag till genomförandeplan för utbildningscentrum batteri.
2. Nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning förklarar uppdraget att återkomma med en genomförandeplan på sammanträdet i augusti 2023 som fullgjort (NAV 2023-06-14 § 131).

Sammanfattning

På nämndens föregående sammanträde beslutades att starta upp nämndens och stadens finansiella åtagande gällande ett utbildningscenter kopplat till elektromobilitet. Nämnden gav samtidigt förvaltningen i uppdrag att återkomma med en genomförandeplan för etableringen på sammanträdet i augusti 2023. Förslaget på genomförandeplan har tagits fram efter utredning, omvärldsbevakning samt samverkan inom Göteborgs Stad samt Business Region Göteborg (BRG).

Flera offentliga och privata aktörer, så som bland annat teknik- och industriutbildningar på ungdomsgymnasiet i primärt hela GR, vuxenutbildningen och dess upphandlade leverantörer i primärt Göteborg samt aktörer verksamma inom Yrkeshögskola (YH), kommer att ha tillgång till lärmiljöerna på utbildningscentret. Genom detta skapas förutsättningar för en gemensam utveckling mellan utbildning och näringsliv samt moderna och relevanta utbildningar i det allmänna utbildningssystemet som svarar upp mot arbetsmarknadens behov.

Förvaltningens bedömning är att det framtagna förslaget kommer att främja utvecklingen i branschen, bidra till såväl förflyttning som omställning på den för förslaget aktuella arbetsmarknaden samt minska riskerna för arbetslöshet i branschen.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Ur den ekonomiska dimensionen innebär förslaget att nämnden och Västra Götalandsregionen (VGR) avser att bidra med vardera upp till 45 miljoner kronor till ett utbildningscentrum. I 2023 års budget finns inte medel avsatta till detta projekt då projektet har kommit till kännedom under år 2023. Till följd av det är det inte heller möjligt att lämna en fullständig bild över vad de 45 miljoner kronorna kommer att bestå i. I genomförandeplanen finns en finansieringsmodell beskriven. De exakta kostnaderna blir kända först när specifikation över utrustning, personal- och lokalkostnader är klar.

Av underlaget till nämndens tidigare beslutade verksamhetsnomineringar framgår att förvaltningen bedömer att det inte är realistiskt att finansiera samtliga av dessa 45 miljoner kronor inom befintlig budget då det skulle tränga undan andra önskvärda insatser (NAV 2023-04-25 §93).

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen ser i detta läge ett antal aspekter ur den ekologiska dimensionen. Uppbyggnaden av utbildningscentret påverkar miljön runtomkring samt på platsen där utbildningscentret skall verka och detta hanteras i särskild ordning. Ytterst är centret en del av den stora gröna omställning kopplad till elektromobilitet som bedöms ha en mycket stor påverkan stadens basnäring i industrin det kommande decenniet liksom de mål som staden har satt upp rörande minskade utsläpp.

Bedömning ur social dimension

Vad gäller den sociala dimensionen kommer det föreslagna uppdraget på sikt sannolikt att leda till fler arbetstillfällen och möjlighet till förflyttning på arbetsmarknaden, i syfte att skapa förutsättningar för sänkta trösklar in på arbetsmarknaden och bidra till ökad integration. Förslaget bedöms även kunna bidra till möjligheter till kompetensutveckling eller omställning för den enskilde invånaren inom batteri- och fordonsindustrin.

Samverkan

Förvaltningsövergripande samverkansgrupp (FSG) den 15 augusti 2023.

Bilagor

1. Genomförandeplan Utbildningscentrum Batteri, 2023-07-04

Ärendet

I ärendet redovisas förvaltningens förslag till genomförandeplan för utbildningscentrum, utifrån nämndens tidigare givna uppdrag.

Beskrivning av ärendet

På nämndens sammanträde 2023-06-14 § 131 beslutade nämnden att starta upp nämndens och stadens finansiella åtagande gällande ett center kopplat till elektromobilitet. Nämnden gav samtidigt förvaltningen i uppdrag att återkomma med en genomförandeplan för etableringen på sammanträdet i augusti 2023.

Bakgrund

Göteborgs Stad och Novo Energy AB har upprättat en avsiktsförklaring angående bolagets etablering av batterifabrik. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen (Arbvux), Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) och utbildningsförvaltningen, samt Business Region Göteborg (BRG) har tecknat ett ”sideletter” om förutsättningar för etableringen i form av kompetensutveckling och kompetensförsörjning. I åtagandet ingår bland annat att tillhandahålla kompetensutveckling/kompetensförsörjning för att möjliggöra projektet samt möta andra aktörers behov. I detta inkluderas utbildningscenter/simulerad träningsmiljö, internationell marknadsföring, teknikprogram på gymnasial nivå, yrkesutbildning samt vuxenutbildning. Västra Götalandsregionen (VGR) har i sin avsiktsförklaring med NOVO Energy AB bland annat överenskommit att bidra med resurser till etableringen av ett utbildningscentrum för industriell omställning kopplat till transportsektorns elektrifiering. Både Göteborg Stad och VGR har utlovat att finansiera utbildningscentrum batteri med upp till 45 miljoner kronor vardera.

I november 2022 kom de fyra offentliga organisationerna överens om en genomförandeplan *Göteborg – Ledande på kompetens inom batteri- och fordonsindustri*, BRG, 1 november 2022. BRG har koordineringsansvar för implementering av insatserna i denna plan.

I Göteborgs Stads budget för 2023 fick nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning i uppdrag att i samverkan med BRG och VGR inleda ett arbete med utbildningscentrum och utbildningsinsatser med inriktning mot batterier. Genom det beslutet är nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning projektägare för utbildningscentrum batteri. Insatserna behöver koordineras med flera aktörer. Koordinering behöver ske med GR utifrån deras ansvar för insatserna kring upprustning av befintliga lärmiljöer och lärarfortbildning, samt med VGR bland annat när det gäller finansiering.

Arbetsmarknad- och vuxenutbildningsförvaltningen har tagit fram en särskild genomförandeplan för etablering av ett utbildningscentrum batteri som ska komplettera befintliga lärmiljöer i Göteborgsregionen. Planeringen följer Göteborgs Stads genomförandeplan.

Genomförandeplan

Genomförandeplanen beskriver

- målbild
- driftansvarig
- samverkansparter
- en finansieringsmodell för drift

- tidplan och aktiviteter
- uppföljning och utvärdering

Utbildningscentrum ska etableras på Lindholmen. Nämnden kommer att upphandla nödvändiga resurser för genomförandet; driftansvarig, utrustning och utbildningsanordnare. Nämnden kommer vidare att hemställa hos stadsfastighetsnämnden om inhyrning av lämplig lokal för ändamålet.

Driftansvar

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen genomför upphandling av driftansvarig. I ett första skede ska driftansvarig upprätta en specifikation rörande lokalbehov, utrustning samt en plan för iordningsställande och en utbildningsplan. Plan för iordningsställande av utbildningscentrum ska beskriva aktiviteter och personalbehov.

Utbildningsplanering sker i samråd med uppdragsgivare, berörda företag och utbildningsanordnare. Denna planering ska innehålla en bedömning av utbildningsvolymerna och kurser. I ett andra skede ska driftansvarig genomföra iordningsställande av utbildningscentrum och testköra pilotutbildningar. I ett tredje skede ska driftansvarig leda och samordna verksamheten under en treårsperiod med option på ytterligare två år. Utbildningarna genomförs av upphandlade leverantörer och av företagen avseende företagsspecifika utbildningar.

Preliminära utbildningsbehov är beskrivna i *rapporten Göteborg – Ledande på kompetens inom batteri- och fordonsindustri*. De exakta utbildningsbehoven för perioden 2024–2027 behöver säkerställas under hösten 2023.

Finansieringsmodell

I syfte att säkerställa långsiktig finansiering av utbildningscentrum har förvaltningen upprättat en finansieringsmodell. Finansieringsmodellen beskriver kostnadsposter, intäkter och samverkansformer med berörda företag. Under hösten kommer en precisering av lokalbehov, utrustningsbehov och driftskostnader att genomföras, samt förhandlingar med berörda företag om utformningen av ett bindande samverkansavtal.

Vidare kommer förvaltningen att ta fram ett förslag på framställan om projektmedel till Västra Götalandsregionen. Syftet är att skapa förutsättningar för en koordinering av Göteborgs Stads och Västra Götalandsregionens finansiering.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bidrar genom aktuellt förslag till att skapa en tillgänglig infrastruktur kopplat till nya produktionsmetoder och lärmiljöer genom etableringen av beskrivet utbildningscentrum. Flera offentliga och privata aktörer kommer att ha tillgång till lärmiljöerna på utbildningscentret och bland dessa kan nämnas teknik- och industriutbildningar på ungdomsgymnasiet i primärt hela GR, vuxenutbildningen och dess upphandlade leverantörer i primärt Göteborg samt aktörer verksamma inom Yrkeshögskola (YH).

Genom detta skapas förutsättningar för en gemensam utveckling mellan utbildning och näringsliv som i sin tur skapar fortsatt utveckling av och tillgång till ny kompetens genom att det finns moderna och relevanta utbildningar i det allmänna utbildningssystemet som svarar upp mot arbetsmarknadens behov. Utbildningscentret kommer också vara en resurs

som möjliggör konkret studie- och yrkesvägledning för personer som är intresserad att utbilda sig och arbeta inom batteriindustrin.

I genomförandeplanen beskrivs en initial tidshorisont på fem år för utbildningscentret och denna kommer att behöva följas upp löpande där kontinuerliga bedömningar kring fortsatt utveckling och i vilket sammanhang de nya inslag som centret tillhandahåller slutligen kan föras in i ordinarie utbildningsstrukturer.

Förvaltningens bedömning är att det framtagna förslaget kommer att främja utvecklingen i branschen, bidra till såväl förflyttning som omställning på den för förslaget aktuella arbetsmarknaden samt minska riskerna för arbetslöshet i branschen. Förvaltningen föreslår därför att nämnden godkänner genomförandeplanen samt förklarar uppdraget att återkomma med en genomförandeplan på sammanträdet i augusti 2023 som fullgjort.

Andreas Lökholt
Förvaltningsdirektör

Genomförandeplan Utbildningscentrum Batteri

Bakgrund

Göteborgs Stad och Novo Energy AB har upprättat en avsiktsförklaring angående bolagets etablering av batterifabrik. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen (Arbvux), Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) och utbildningsförvaltningen, samt Business Region Göteborg (BRG) har tecknat ett "sideletter" om förutsättningar för etableringen i form av kompetensutveckling och kompetensförsörjning. I åtagandet ingår bland annat att tillhandahålla kompetensutveckling/kompetensförsörjning för att möjliggöra projektet samt möta andra aktörers behov. I detta inkluderas utbildningscenter/simulerad träningsmiljö, internationell marknadsföring, teknikprogram på gymnasial nivå, yrkesutbildning samt vuxenutbildning. Västra Götalandsregionen (VGR) har i sin avsiktsförklaring med NOVO Energy AB bland annat överenskommit att bidra med resurser till etableringen av ett utbildningscentrum för industriell omställning kopplat till transportsektorns elektrifiering. Både Göteborg Stad och VGR har utlovat att finansiera Utbildningscentrum Batteri med upp till 45 miljoner kronor vardera.

I november 2022 kom de fyra offentliga organisationerna överens om en genomförandeplan *Göteborg – Ledande på kompetens inom batteri- och fordonsindustri, BRG*, 1 november 2022. BRG har koordineringsansvar för implementering av insatserna i denna plan.

I Göteborgs Stad budget 2023 fick nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning i uppdrag att i samverkan med BRG och VGR inleda ett arbete med utbildningscentrum och utbildningsinsatser med inriktning mot batterier. Genom det beslutet är nämnden för arbetsmarknad och vuxenutbildning projektägare för Utbildningscentrum Batteri. Insatserna behöver koordineras med flera aktörer. Koordinering behöver ske med GR utifrån deras ansvar för insatserna kring upprustning av befintliga lärmiljöer och lärarfortbildning, samt med VGR bland annat avseende finansiering.

Den övergripande strategin för att säkra kompetensförsörjningen är att stärka befintliga lärmiljöer och utöka kapaciteten. Lärmiljöerna består av tre delar

- Utbildningscentrum för batterier och batteritillverkning med placering på Lindholmen. Ansvarig Arbvox.
- Regionala övriga lärmiljöer inom området (Teknikcollege (TC), Rise, Chalmers, etc) Ansvarig GR.
- Kompetensutveckling av lärare inom Göteborgsregionens (TC) utbildningsanordnare. Ansvarig GR.

Det här dokumentet är en genomförandeplan för ett nytt Utbildningscentrum för batterier och batteritillverkning med placering på Lindholmen, som Arbvox ansvarar för.

Mot den bakgrunden har Arbvux har tagit fram en särskild genomförandeplan för etablering av ett utbildningscentrum Batteri som ska komplettera befintliga lärmiljöer i Göteborgsregionen. Planeringen följer Göteborgs Stads genomförandeplan.

Genomförandeplanen ska beskriva

- målbild (koordineras med berörda näringslivsparter)
- driftansvarig
- samverkansparter
- en finansieringsmodell för drift
- tidplan och aktiviteter
- uppföljning och utvärdering

Därutöver ingår i uppdraget att bistå uppdragsgivaren med upphandlingsunderlag för detaljerad studie av dimensionering, lokaler, utrustning m.m.

Målbild för utbildningscentrum

Mot bakgrund av det omfattande kompetensförsörjningsbehovet och det stora antalet intressenter har en målbild för vad Utbildningscentrum Batteri ska åstadkomma tagits fram och fastställts i samråd mellan Göteborgs Stad, Göteborgsregionens kommunalförbund, Västra Götalandsregionen samt berörda företag och utbildningsanordnare (ovan).

Målbild för utbildningscentrum

Lärmiljö för batterier och batteritillverkning med placering på Lindholmen. Innehållet i utbildningscentrum utformas i nära samarbete med berörda företag och utbildningsanordnare. Tillsammans med övriga lärmiljöer i Göteborgsregionen ska Utbildningscentrum Batteri erbjuda en helhetslösning för kompetensförsörjning.

1. Utbildningscentrum Batteri ska erbjuda berörda företag möjlighet att träna anställd personal.
2. Utbildningsanordnare och företag på olika utbildningsnivåer (i första hand GY och YH) kan dra nytta av arenan.
3. Utbildningscentrum ska också möjliggöra en bredare samverkan för hela värdekedjan utifrån batterilivscykeln.
4. Mobila enheter kan användas som ett komplement till den fysiska platsen.
5. Verksamheten leds och samordnas av en utsedd driftsansvarig.
6. Utbildningscentrum Batteri ska dessutom innehålla en attraktivitetsskapande del för gymnasieelever och andra intresserade, där de kan träna och lära sig om batterier med tillgång till specialutrustning.

Samverkansparter intressenter

Utbildningscentrum Batteri är till stora delar offentligt finansierat. Göteborgs Stad har som ambition att göra Utbildningscentrum tillgängligt för så många intressenter som möjligt. Projektet har identifierat fyra (4) företag som i nuläget har uttryckt behov av och intresse för de insatser som utbildningscentrum kommer att tillhandahålla;

- Novo Energy AB,
- Volvo Cars AB
- Volvo Groups

- Alelion Energy Systems AB

Utöver ovan nämnda företag kan underleverantörer och företag inom fordonsindustrin vara intressenter till utbildningscentrums uppdrag. Dessutom kan det uppkomma behov genom nya etableringar.

Det finns

- åtta (8) utbildningsanordnare, som tillhandahåller relevanta utbildningar på gymnasienivå (teknikcollege, industriprogrammet och el- och energiprogrammet) och där det finns ett etablerat samarbete inom GR. Därutöver bedriver kommunerna vuxenutbildning på gymnasial nivå.
- fem (5) utbildningsanordnare som tillhandahåller relevanta utbildningar på gymnasial nivå inom den kommunala vuxenutbildningen.
- tretton (13) utbildningsanordnare som tillhandahåller relevanta utbildningar inom Yrkeshögskolan (YH).

Andra intressenter är Chalmers, RISE, Kompetensrådet Teknikcollege GR och Lindholmen Science park.

Ett regelbundet utbyte av erfarenheter pågår med Skellefteå, Borlänge, samt med kommunalförbunden i Västra Götaland.

Finansieringsmodell

Grundförutsättningar för uppdragets genomförande

En vital del för att etablera ett Utbildningscentrum med lokalisering till Lindholmen berör finansieringen av verksamheten. Det finns beslut om att finansiellt stödja uppbyggnad och drift från Göteborgs Stad genom Arbvux och från VGR. Då Arbvux är projektägare ankommer det på dem att lämna en framställan om projektmedel till VGR för att kunna erhålla hela eller delar av de avsatta resurserna.

När det gäller grundförutsättningarna i övrigt är avsikten att Utbildningscentrum ska utgöra ett komplement till det reguljära utbildningssystemet i form av gymnasie- och vuxenutbildning samt YH. Deras insatser berörs dock inte i denna finansieringsplan.

Kostnadsposter för Utbildningscentrum

De kostnader som kan identifieras och som kräver finansiering rör såväl initiala investeringar som löpande driftkostnader. Till detta ska med stor sannolikhet läggas fortlöpande uppgradering av utrustning i takt med teknikutvecklingen inom industrin. Följande kostnadsposter kan i nuläget identifieras:

a) Lokalkostnad i form av hyra

Lokalkostnaden påverkas av verksamhetens omfattning och hur många samtida deltagare som Utbildningscentrum ska ha kapacitet för. Underlaget utgår från företagets bedömningar och utredningsmaterial samt samlade erfarenheter från Skellefteå och Borlänge, som har liknande uppdrag. Bedömningen är att det krävs en lokalyta om ca 1000 kvm. Den ska rymma rum för praktisk träning, teorilokal, besöksarena samt normala biutrymmen.

b) Utrustningsbehov

De rum som kräver utrustning enligt anlitad fackexpertis är rum för Mekanik,

Automation, Process, Hydraulik/Pneumatik samt underhåll. Till det ska läggas utformning av besöksarena samt en bedömning om behovet av en SWE-anläggning (Simulated Work Environment). Utrustningen kommer att köpas in av Göteborgs Stads Leasing AB som sedan upprättar ett leasingavtal med Arbvux.

c) Driftskostnader för Utbildningscentrum

Här pågår förberedelser för upphandling av denna tjänst. Vår bedömning är att uppdraget kommer att omfatta ansvar för den löpande verksamhet, planering och uppföljning medan genomförandet av utbildningsmomenten kommer att ombesörjas av företagens egna instruktörer och/eller av de anordnare som får uppdrag inom ramen för det reguljära utbildningssystemet.

Utöver ovan nämnda kostnader kommer det att krävas en buffert för övriga kostnader som med all sannolikhet tillkommer.

Intäkter och samverkansformer med berörda företag

Inför en så omfattande offentlig finansiering som här är aktuell för att stödja industrietableringar och företagsutveckling krävs att samarbetsavtal med berörda företag tecknas som säkerställer en hög nyttjandegrad av Utbildningscentrum. I detta avtal behöver också delfinansiering av verksamheten säkras. Det kan dels omfatta en grundfinansiering, dels reglera timpris när företagen nyttjar anläggningen för kompetensutveckling av egen personal.

Utöver det ovan redovisade bör i avtalet ingå att företagen åtar sig att i hög grad rekrytera medarbetare från Arbvux målgrupper när de genomfört utbildning på en godkänd nivå samt bidrar med attraktionshöjande aktiviteter som ökar intresset för den industriella sektorn. Företag kan dessutom bidra med utbildningsinsatser för andra målgrupper än egen personal.

En förhandling med berörda företag om utformningen av ett bindande samverkansavtal bör påbörjas inom en nära framtid.

Tidplan och genomförande

Fas 1: Upphandling av driftansvarig, framtagande av specifikation avseende lokaler, utrustning och personal, fastställande av utbildningar och kursinnehåll.

Beställning/upphandling av utbildningsanordnare. Klart 2023-11-14.

Fas 3: Iordningsställande av utbildningscentrum. Klart 2024-10-01

Fas 4: Driftstart. 2024-10-01

Fas 5: Attraktionsyta. Utbildningscentrum Batteri ska dessutom innehålla en attraktivitetsskapande del för gymnasieelever och andra intresserade, där de kan träna och lära sig om batterier med tillgång till specialutrustning. Planering för detta kommer att pågå parallellt med iordningställandet av utbildningscentrum, men kommer inte att vara klart förrän efter driftstart.

Fas 6: Utbildningsbehov för övriga delar av batterivärdekedjan, såsom montering, service, återvinning, kommer fortlöpande att bedömas i samråd med berörda företag.

Driftansvarig

Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsförvaltningen genomför upphandling av driftansvarig. I ett första skede ska driftansvarig upprätta en specifikation avseende lokalbehov, utrustning, samt en plan för iordningsställande och en utbildningsplan. Plan för iordningsställande av utbildningscentrum ska beskriva aktiviteter och personalbehov.

Utbildningsplanering sker i samråd med uppdragsgivare, berörda företag och utbildningsanordnare. Denna planering ska innehålla en bedömning av utbildningsvolym och kurser. I ett andra skede ska driftansvarig genomföra iordningsställande av utbildningscentrum och testköra pilotutbildningar. I ett tredje skede ska driftansvarig leda och samordna verksamheten under en treårsperiod med option på ytterligare två år. Utbildningarna genomförs av upphandlade leverantörer och av företagen avseende företagsspecifika utbildningar.

Preliminära utbildningsbehov är beskrivna i rapporten [Göteborg – Ledande på kompetens inom batteri- och fordonsindustri](#).

Sammanfattning av antal personer med efterfrågade yrkesroller inom 3-5 år i Göteborgsregionen, fördelade på utbildningsnivåer

Gymnasium Gymnasium/yrkeshögskola Yrkeshögskola/högskola Högskola			
Produktion	Kvalitet och testning	Underhåll	Arbetsledning
>1200 Materialhanterare	>500 Kvalitetsoperatörer	>1000 Underhållstekniker	>250 Arbets-/teamledare
>2500 Operatörer	>250 Kvalitetstekniker	>350 Underhållsingenjörer	i.u Första linjens chef
>400 Produktionslogistik	>200 Kvalitetsingenjörer	>1350 Totalt	>250 Totalt
>400 Produktionsingenjörer	>950 Totalt		
>150 Utrustningstekniker			
>4650 Totalt			
>7200 Totalt			

De exakta utbildningsbehoven för perioden 2024-27 behöver säkerställas under hösten 2023.

Uppföljning och utvärdering

Uppföljning

Uppföljningen syftar till att fortlöpande säkerställa att Utbildningscentrum Batteri levererar enligt förväntade resultat. Förväntade resultat utarbetas under våren 2024 i samråd med berörda företag. Driftansvarig sammankallar regelbundet till uppföljningsmöten med uppdragsgivare och berörda företag. Ett första uppföljningsmöte ska vara två veckor efter driftstart och därefter kvartalsvis.

Utvärdering

Utvärderingen syftar till att årligen säkerställa att Utbildningscentrum Batteri levererar enligt upprättad målbild. Extern utvärdering genomförs genom av uppdragsgivaren anlitad konsult. Fokus ska vara på utbildningens kompetensförsörjnings- och arbetsmarknadseffekter.

Göteborg 2023-07-04

Christer Samuelsson